

**VALTIONEUVOSTON ASETUS HUOMATTAVAN MARKKINAVOIMAN YRITYKSEN
AIKAISEMMAN VERKON KORVAAMISESTA TAI KÄYTÖSTÄ POISTAMISESTA**

1 Pääasiallinen sisältö

1.1 Asetuksen tarkoitus

Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin (917/2014, jäljempänä viestintäpalvelulaki) esitettiin hallituksen esityksellä HE 98/2020 vp lisättäväksi uusi 81 c §, jossa säädettäisiin menettelystä, jota noudatettaisiin huomattavan markkinavoiman yrityksen poistaessa käytöstä tai korvatessa aikaisempaa verkkoaan. Kyseinen laki (1207/2020) tuli voimaan 1.1.2021. Lain 81 c §:n 1 momentin mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, kun se aikoo poistaa käytöstä tai korvata uudella verkolla olemassa olevaa verkkoaan tai sen osia. Ilmoitus olisi toimitettava virastolle sähköisenä ja se olisi tehtävä hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen käytöstä poistamisen tai korvaamisen suunniteltua aloituspäivää. Määräajasta olisi pykälän perusteella mahdollista poiketa, jos käytöstä korvaamisen tai poistamisen aikataulu määräytyy huomattavan markkinavoiman yrityksestä riippumattomista syistä. Tällöin ilmoitus aiotusta korvaamisesta tai poistamisesta olisi tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle viipymättä.

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirastolle tehtävään ilmoitukseen olisi liitettävä riittävät tiedot korvaamisesta tai poistamisesta suunnittelevalta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotettu asetus olisi ensimmäinen viestintäpalvelulain 81 c §:n perusteella annettava valtioneuvoston asetus. Pykälä perustuu eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä annettuun direktiiviin (2018/1972/EU, jäljempänä teledirektiivi). Asetuksen tavoitteena olisi varmistaa, että huomattavan markkinavoiman ilmoitukseensa sisällyttämät tiedot olisivat riittävät, jotta Liikenne- ja viestintävirasto pystyisi arvioimaan niiden perusteella viestintäpalvelulain 81 c §:n nojalla mahdollisesta asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuden.

1.2 Asetuksen vaikutukset

Hallituksen esityksessä HE 98/2020 vp on arvioitu viestintäpalvelulain 81 c §:llä olevan mahdollisia vaikutuksia esimerkiksi huomattavan markkinavoiman yritysten investointeihin. Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin kuitenkin huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemään ilmoitukseen liitettävistä tiedoista. Näin ollen asetusten mahdolliset vaikutukset rajautuisivat huomattavan markkinavoiman yritykselle ja Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin. Toisaalta yrityksille voi aiheuttaa hallinnollisia kustannuksia, jos ne joutuvat tarjoamaan yksityiskohtaisia tietoja ilmoituksen yhteydessä. Toisaalta ilmoitettavien tietojen määrittäminen selkeästi etukäteen saattaa vähentää hallinnollista taakkaa, minkä lisäksi asetuksen mukaan ilmoitettavat tiedot olisivat luonteeltaan sellaisia, joita huomattavan

markkinavoiman yrityksellä uskotaan joka tapauksessa olevan. Ilmoituksen tekemiseen liittyvien kustannusten osuus poistamisen tai korvaamisen kustannuksista lienee joka tapauksessa vähäinen.

2 Asetuksen yksityiskohtainen sisältö

1 § Soveltamisala. Ehdotetussa 1 §:ssä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Sen mukaan ehdotettua asetusta sovellettaisiin viestintäpalvelulain 81 c §:n 1 momentin mukaisesti tehtäviin ilmoituksiin.

2 § Toimitettavat tiedot. Ehdotetussa 2 §:ssä säädettäisiin niistä tiedoista, joita huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi liittää ilmoitukseensa. Säännöksen tavoitteena olisi varmistaa, että Liikenne- ja viestintävirasto saa ilmoituksessa riittävät tiedot, jotta se pystyy arvioimaan viestintäpalvelulain 81 c §:n nojalla mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien tarpeellisuuden.

Viestintäpalvelulain 81 c §:n 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi ennen ilmoitettua käytöstä poistamisen tai korvaamisen aloituspäivää asettaa päätöksellään huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuksia soveltaa läpinäkyvää aikataulua sekä irtisanomis- tai siirtymäaikaa koskevia ehtoja tai muita ehtoja verkkoa korvattaessa tai poistettaessa käytöstä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Jos Liikenne- ja viestintävirasto asettaa päätöksellään tässä momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia, sen on tehtävä päätös velvollisuuksien asettamisesta vähintään kaksi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää, jos ilmoitus on toimitettu Liikenne- ja viestintävirastolle kuusi kuukautta ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Viestintäpalvelulain 81 c §:n 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi ennen ilmoitettua aloituspäivää asettaa päätöksellään kohtuullisia velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuisia vaihtoehtoisia tuotteita, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkin tilanteessa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä.

Ehdotetun pykälän mukaan ilmoitukseen tulisi ensinnäkin liittää ne tiedot, jotka on mainittu viestintäpalvelulain 81 c §:n 3 momentissa. Tällaisia ovat riittävä tieto korvaamista tai poistamista suunnittelevasta huomattavan markkinavoiman yrityksestä, poistettavasta tai purettavasta verkosta sekä suunnitelluista toimenpiteistä. Lisäksi ehdotettu pykälä sisältäisi kuusikohtaisen listauksen tiedoista, joita ilmoitukseen tulisi liittää.

Ehdotetun 2 §:n 1 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää yrityksen nimi, yhteystiedot ja y-tunnus. Ehdotetun 2 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon suunniteltu korvaamisajankohta tai poistamisajankohta. Tieto olisi tarpeellinen, sillä ilmoitus purkamisesta tulee viestintäpalvelulain mukaan tehdä lähtökohtaisesti kuusi kuukautta ennen suunniteltua poistamista. Jos huomattavan markkinavoiman yritys on noudattanut kuuden kuukauden määräaikaa, tulee Liikenne- ja viestintäviraston antaa asiaan liittyvä mahdollinen päätös viimeistään kaksi kuukautta ennen suunniteltua käytöstä poistamista tai korvaamista.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan ilmoituksessa tulisi esittää käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon maantieteellinen peittoalue ensisijaisesti kiinteistökohtaisesti paikkatietona. Tällöin huomattavan markkinavoiman yritykset syöttäisivät tiedot Liikenne- ja viestintäviraston tiedonkeruujärjestelmään joko osoitteilla, koordinaateilla tai rakennustunnuksen avulla. Toissijaisesti

tulevaisuudessa tiedon voisi esittää myös sellaisena karttamuotoisena paikkatietoja, josta ilmenee verkon tarkka sijainti. Tällöin huomattavan markkinavoiman yritykset voisivat hyödyntää Liikenne- ja viestintäviraston tiedonkeruujärjestelmän karttapiirtotyökalua tai tehdä paikkatietosovelluksella kartan purettavan verkon alueesta, jolloin olisi käytettävä TM35FIN-tasokoordinaatistoa. Tieto käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon sijainti olisi merkityksellinen sen arvioinnissa, edellyttääkö kilpailu ja loppukäyttäjien edun turvaaminen mahdollisten velvollisuuksien asettamista alueella.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan ilmoituksessa tulisi esittää tiedot käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon liittämekniikasta, vuokratuista tilaaja-, bitstream- ja virtuaalisista tilaajayhteyksistä ja niiden käyttäjistä. Bitstream-tukkutuotteella tarkoitetaan viestintäverkon kapasiteetin vuokrausta. Bitstream-markkina on merkityksellisistä markkinoista annetun komission suosituksen mukaan säännelty tukkutuote markkinalla 3b eli keskustason kiinteään verkkoon pääsyn tukkumarkkina. Virtuaalinen tilaajayhteys (eli VULA, Virtual Unbundled Local Access) on puolestaan tarkoitettu tilanteisiin, joissa fyysistä tilaajayhteyttä ei ole mahdollista vuokrata. Se on säännelty tukkutuote markkinalla 3a eli komission markkinasuosituksen mukainen paikallistason kiinteään verkkoon pääsyn tukkumarkkina.)

Viestintäpalvelulain 81 c §:n 4 ja 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa pykälässä säädettyjä velvollisuuksia, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. Lain 5 momentin mukaan kilpailun ja loppukäyttäjien etu ei vaadi vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuutta etenkin tilanteissa, jossa käytöstä poistettava tai korvattava verkko ei ole ollut tosiasiallisesti käytössä. Lain 5 momentti edellyttää asetettavilta velvollisuuksilta kohtuullisuutta. Kohtuullisuutta koskevassa arvioinnissa tulisi esimerkiksi arvioida, olisiko purettavalla keskitinalueella käytössä vain yksittäisiä yhteyksiä. Arvioitaessa sitä, onko purettava verkko ollut käytössä, tulisi arvioida sekä sitä, onko käyttöoikeustuote ollut käytössä, että onko teleyritys itse tarjonnut sillä yhteyksiä loppukäyttäjille.

Ehdotetun 5 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää tieto ilmoituksen tekijän vaihtoehtoisten tai korvaavien tuotteiden saatavuudesta ja ominaisuuksista olemassa olevan verkon alueella. Ilmoitukseen liitettäviä ominaisuuksia olisivat liittämekniikka, vähimmäisliittymänopeus, toimitusaika sekä hinta eriteltynä siten, että siitä selviäisi kytkentähinta ja kuukausimaksu. Tiedot olisivat oleellisia, sillä Liikenne- ja viestintäviraston tulisi arvioida tarve asettaa velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaatuisia vaihtoehtoisia tuotteita. Arvioitaessa kilpailun ja loppukäyttäjien etua tulisi huomioida, että markkinoiden kilpailudynamiikkaan tietyillä markkinoilla sekä loppukäyttäjien palveluiden saatavuuteen vaikuttavat myös muut kuin kyseisille markkinoille kuuluvat palvelut. Näin ollen kilpailun ja loppukäyttäjien etua arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota myös langattoman laajakaistan saatavuuteen alueella, jolla aiempaa infrastruktuuria ollaan poistamassa käytöstä.

Ehdotetun 6 kohdan mukaan ilmoitukseen tulisi liittää tieto siitä, onko ilmoituksen tekijä yleispalveluyritys tai sijaitseeko olemassa oleva verkko yleispalvelualueella. Yleispalvelulla tarkoitetaan viestintäpalvelulain 85 §:n 1 momentin mukaan yleisten puhelinpalvelujen ja tarkoitukseenmukaisen internetyhteyden tarjontaa tietyssä vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa sekä yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjontaa. Pykälän 2 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla on päätöksellään nimettävä yksi tai useampi teleyritys yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Yleispalvelun toteutumisen varmistamisen kannalta olisi olennaista tietää, onko verkon purkua suunnitteleva yritys alueella yleispalveluyritys.

3 Asetuksen voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 25 päivänä tammikuuta 2021.

4 Asian valmistelu

Luonnos asetukseksi oli liitteenä hallituksen esityksessä HE 98/2020 vp. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö pyysi asetusluonnoksesta lausuntoja 13.10.-10.11. Asetusehdotus oli avoimesti lausuttavana lausuntopalvelu.fi-sivulla. Lausuntoja saapui 3 kappaletta.

Jatkovalmistelussa asetustekstiä ja sen perusteluita täsmennettiin joiltain osin saatujen lausuntojen johdosta. Asetuksen perustelutekstistä on poistettu kirjaus, jonka mukaan asetuksen listaus ei olisi tyhjentävä ja Liikenne- ja viestintävirasto voisi siten pyytää yritykseltä myös muita tietoja, jotka olisivat tarpeen käsittelyssä. Liikenne- ja viestintävirastolla on muutoinkin viestintäpalvelulain 315 §:n mukainen viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus. Siten sillä on lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun.

Asetuksen jatkovalmistelussa 2 §:n 4 kohtaa muutettiin lausuntojen perusteella siltä osin, ettei säännös velvoittaisi ilmoittamaan tietoja käytöstä poistettavan tai korvattavan verkon loppuasiakkaiden lukumäärästä vaan ainoastaan niiden käyttäjistä. Myös 2 §:n 5 kohtaa tarkennettiin ilmoituksen tekijällä.

Lisäksi kaikissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota niiden tietojen ilmoittamiseen, jotka mahdollisesti olisivat jo julkisesti saatavilla, kuten hintatiedot. On kuitenkin todettava, että kaikkien yhteyksien osalta, esimerkiksi mobiiliverkkojen tukkutuotteiden osalta, hintatiedot eivät aina ole julkisesti saatavilla. Täten säännöksen tavoitteiden toteutumisen vuoksi 2 §:n 5 kohtaa ei muutettaisi lausuntojen perusteella hintojen osalta. Yleispalveluvelvoitteesta ilmoittaminen puolestaan perustuu viestintäpalvelulain 81 c §:n 3 momentin perustelutekstiin.

Asetusluonnos on tarkastettu myös oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Esitys

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että valtioneuvosto antaa asetuksen huomattavan markkinavoiman yrityksen aikaisemman verkon korvaamisesta tai käytöstä poistamisesta edellä esitetyllä tavalla.